

תענית

העאת
אלקי אנכי
ועבדו

ד

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
וז' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי" ע"ה

גליון קעא - פורים - שנת תשפ"ד

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

מהדורת זכרון ברוך: לע"נ הרה"ח ברוך ב"ר פנחס ע"ה • זוגתו מרת שיינדל מלכה ב"ר אברהם ראובן ע"ה

משנת החסידות

שיעור לפרשת זכור ופורים
(שנת תשס"ד)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

מסילת המועד

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

ליהודים היתה אורה ושמחה:

בימי הפורים מתגלה האור והגילוי שיש בתוך החושך וההסתר

עמוד ז'

גליון מוגדל לפורים

ולא הסתיר פניו ממנו:

גילוי נס פורים - אפילו בתוך הסתר של דרך הטבע

א. תשועתם היית לנצח: נס פורים נעשה בתוך הטבע ועל כן עומד לנצח

'אסתר סוף כל הניסים' - נס בדרך הטבע מעין זמן העתיד שיזדכך הטבע | ניסי יציאת מצרים הם מקור הניסים שנעשו אחריהם, אך נס פורים יונק מניסי הגאולה האחרונה | 'סוף כל הניסים' פירושו ה'תכלית' של כל הניסים, והוא להכיר את הבורא מתוך הטבע | נס פורים שהוא האחרון קרוב ביותר אל התכלית | עמלק אינו מתפעל מנסים גלויים, ולכן רק נס בדרך הטבע מכניע אותו | עיקר מחייתו תהיה לעתיד ע"י זיכור הטבע | בזמן תיקון השלם לא תהא רבותא בנס שלא כטבע | נס פורים הוא 'מין במינו' עם הגילוי שלעתיד ולכן אינו בטל | 'טבע' הוא דבר קבוע, ואילו 'נס' אינו מציאות נצחית | נס שבתוך הטבע עומד לנצח - ולכן ימי הפורים אינם בטלים

ב. מלחמה לה' בעמלק: מחיית עמלק - ע"י גילוי אלוקות בתוך הטבע

עמלק מונע גילוי שם הוי"ה בשלימות | אותיות י"ה - דרגת המוחין והמחשבה, ו"ה - המידות והמעשה | עולם המחשבה - מדת הדין, עולם המעשה - שיתוף הרחמים | 'עלה במחשבה לבראו במדת הדין' - סדר הטבע, 'שיתף מידת הרחמים' - ניסים שלמעלה מהטבע | אותיות י"ה - כנגד הנהגת הטבע, ו"ה - ענין סדר הניסים | התנגדות עמלק לגילוי אותיות ו"ה - כדי להגביר דרך הטבע | 'הוי"ה הוא האלקים' - יחוד הנס והטבע כאחד | תשרי - ימי דין והנהגת הטבע, ניסן - מדת הרחמים וסדר הניסים | בפורים הם מתאחדים - ונעשה 'נס בדרך הטבע'

ג. שכל קויך לא יבשו: רק ע"י הגעגועים לביהמ"ק זכו לזיכור הנהגת הטבע

כלל ישראל חטא במה שנהנו מסעודתו של אותו רשע | כלל ישראל התיאשו מן הגאולה | כשדבר שבקדושה צריך להתגלות משתדל הס"א להציג תמורתו קליפה הדומה אליו ממש | מעלת ביהמ"ק השני במה שיורד למדרגת הטבע - מעין העתיד | עומק היאוש היה רק למדרגת בית ראשון | הקליפה הפך זה ליאוש גמור מהגאולה ומבית המקדש | ע"י נס פורים נתגלה מעלת הטבע ונתכפר עון היאוש | 'ונהפוך הוא' בפורים - סעודת אחשוורוש נהפכה לשמחת פורים

א.

תשועתם היית לנצח: נס פורים נעשה בתוך הטבע ועל כן עומד לנצח

מאור אלוקות, ויתגלה שכל כולו אינו אלא ניסים נסתרים שהקב"ה עושה כסדר. ומעין זה היה גם נס פורים 'סוף כל הניסים' - שנעשה אז יזכור בעצם דרך הטבע.

ניסי יציאת מצרים הם מקור הניסים שנעשו אחריהם

וביאור הדבר הוא, כי הנה כל הניסים שנעשו לישראל בכל הדורות יונקים מניסי יציאת מצרים, כי יציאת מצרים היא השרש לכל סדר הנהגת הניסים הנעשים העולם. ולפיכך, כמו שהניסים של יציאת מצרים וקריעת ים סוף נעשו באופן של שינוי הטבעים ובשידוד מערכות הטבע, ועל ידם נתגלה 'כי אין כה' אלקינו' וכי אין כמוני בכל הארץ' (רמב"ן סוף פר' בא). הנה כמו כן גם שאר הניסים שנמשכו מהם אח"כ, כמו העמדת החמה ליהושע, ומותם של ק"פ אלף חיילי סנחריב מלך אשור בלילה אחד וכדו', ושבתכליתם היתה ג"כ לגלות כבוד גדול ויכולתו בעולם, וגם הם נפעלו בדרך זו שנשתנו סדרי הבריאה והילוך המולות מכת הרצון העליון, וכזה נתגלה ונתקדש שם שמים בכל העולם.

נס פורים יונק מהגאולה האחרונה

אולם ככל שמתקרבים אל זמן הגאולה האחרונה, אזי משתנה מקור יניקתם של הניסים, כי ניסים האחרונים יונקים את כוחם מהגאולה

אלו דייקא, וכגון מה שהגיד מרדכי מתחילה על בנתנא ותרש, וכן מה שדוקא באותו הלילה שנעשה המן את העץ גבוה חמשים - נדדה שנת המלך, וכדומה, הנה ע"י העידו כולם שבדוראי ה' עשתה זאת, ואין זה אלא נס גלוי שנעשה רק בנזירת העליון המנהיג את כל הבריאה כרצונו. ונמצא שנס פורים לא היה ע"י שינוי הטבעים, אלא אדרבה, הוא פעל יזכור בעצם הנהגת הטבע, כי נתגלה לעין כל שהבורא ב"ה לבדו הוא שעשה ועושה ויעשה לכל המעשים והפעולות - גם של הטבע עצמו, והש"ת נמצא גם בתוך הטבע, וגם הוא אינו מתנהל כי אם לפי רצונו בלבד.

לעתיד יזדכך הטבע ולא יסתיר על השגחת הש"ת

והנה הנהגה כזאת של 'נס בדרך הטבע' שנעשה בזמן נס פורים, והיינו הזדככות עצם הנהגת הטבע, דומה לגילוי הנשגב שיהיה לעתיד בעת התיקון השלם. כי גודל התגלות האלוקות שתהיה אז, לא תהא ע"י שינוי הקב"ה את מעשה בראשית והנהגת הטבע כדי שיכירו כולם את גדולת הש"ת וכדו', אלא להפך, שאז יזדכך דרך הטבע עצמו, עד שיראו כל בשר יחדיו את פי ה' מתוך חוקי הטבע, כי בעת ההוא לא יכסה הטבע כלל על הבורא ב"ה, אלא אדרבה אז הוא יאיר כולו

'אסתר סוף כל הניסים'

אמרו חז"ל בגמ' (יומא כט.) 'למה נמשלה אסתר לשחר, לומר לך מה שחזר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הניסים'. ביאור דבריהם ז"ל בפשטות, שנס פורים שנעשה בימי אסתר היה סוף כל הניסים הגלויים שנעשו לישראל מיום צאתם ממצרים ועד הגלות החל הזה, ומאז לא נעשו עוד ניסים בפרסה"א ובפומבי עד הגאולה האחרונה במהרה בימינו.

נס פורים הוא 'נס בדרך הטבע'

ועומק הענין בזה י"ל, שזה שנס פורים הוא 'סוף כל הניסים' היינו שהוא דומה למהות הניסים שיעשו ב'סוף יומיא' בימות המשיח. שהרי הדבר המיוחד בנס פורים הוא שלעומת מה שכל הניסים שנעשו לישראל במשך הדורות היו באופן של למעלה מדרך הטבע וע"י שינוי סדרי בראשית, שונה היה הנס שנעשה בימי מרדכי ואסתר, כי אז נעשה 'נס בדרך הטבע', והיינו שנתלבשו כל הניסים בתוך הנהגת הטבע. וכמו ענין הריגת ושתי, וכן מה שנתקחה אסתר לבית אחשוורוש, ומעשה דבנתן ותרש, ומה שהומינה אסתר את אחשוורוש והמן אל המשתה, ונדירת שנת המלך בלילה ההוא וכי' וכי', בכלם לא היה שום שינוי ניכר בדרך הטבע. אך בכל זאת בצירוף כל הפרטים שנעשו באופנים

**ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך (אסתר א, יב).
כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא
יקרא אחת דתו להמית (שם ד, יא).**

תבוא ותקרב את עצמך להשי"ת אפילו כאשר הוא מרחק אותך

כל המגילה בנויה על יסוד אחד גדול - שצריכים לקלוט אותו כראוי. כאשר המלך מבקש שהמלכה תבוא לפניו והיא ממאנת לבוא, אזי אכן 'אחת דתו להמית!' היא אכן חייבת מיתה - כמו שהיה בפועל. 'היתכן?! המלך מבקש לבוא לפניו ולא באים?!'. אבל כאשר המלך אומר שהמלכה לא תבוא, והיא כן באה, אזי אין זה 'אחת דתו להמית' כפשוטו! אדרבה, מכח זה הולך ונבנה אור גדול! מזה צומח פורים! זהו כל היום טוב של פורים.

אם המלך אומר לכנסת ישראל שתבוא לפניו ולא רוצים לבוא - או... כמה פעמים כבר ביקש הרבוננו של עולם שיבואו אליו ולא רצו לבוא... כמה פעמים מבקש השי"ת מאדם שיבוא לפניו, אבל הוא ממאן לבוא - דע לך שאתה כמו ושתי...

אבל אם המלך יאמר לך שלא תבוא לפניו - "אני מבקש ממך אל תבוא אלי", ולא זו בלבד - לא רק שאומר 'אל תבוא' - אלא הוא יוסיף לאמר "אחת דתו אם כן תבוא אלי", וחרף כל זאת אתה בא! אתה לא תחשב בשום דבר! אתה כן תבוא! אה... אה... מזה יתגלה האור הגדול של פורים!

~ ~ ~

אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי (שם ז, ג).

יש לפרש את התיבות: "אם על המלך טוב". יש לפעמים דבר שהוא אמנם אצלנו בגדר 'טוב', אבל הבקשה שלנו היא, שדבר זה יהיה 'על המלך טוב' - שגם אצל המלך יהיה דבר זה בגדר 'טוב'. אין אנו מתרצים בכך, שזה 'טוב' אצלנו, אלא אנו חפצים שזה יהיה גם 'על המלך טוב', שהמלך גם יסכים שטוב זה - הוא אכן טוב.

לפי השגת האדם ענין זה 'טוב' - בקשתנו שגם אצל הקב"ה יהיה 'טוב' ויתן לנו להרגיש טעם גם בעבודה פשוטה שלנו

יש אנשים פשוטים שהם 'מבינים' באיזה ענין שהוא טוב - ואכן באמת הוא טוב. אמנם מחמת שהמלך נמצא במדרגה והשגה גבוהה - הינו מחשיב בגדר 'טוב' רק דברים מאד גדולים. על זה אנו מבקשים מהמלך - 'מלכו של עולם', שיסכים לקבל את ההשגה של האנשים הפשוטים; מה שהם, לפי מדרגתם הפחותה, טובים שהוא טוב - שיהיה גם 'על המלך טוב', שיהיה נחשב טוב גם אצל המלך.

למשל, יש יהודי שרוצה להרגיש טעם ב'שחרית', או להרגיש טעם 'בשבת קודש'. נו, אכן אין לו את ההשגות של הצדיקים, אין לו ידיעה באותם הדברים הנעלים, שאצל המלך הם הפשוטות של 'טוב'. בכל זאת אנו מבקשים: "אם על המלך טוב": ההשגה שלי ב'טוב' - מה שנקרא טוב אצל יהודי פשוט כמוני - שיהיה גם 'על המלך טוב'.

ומוזילא אנו מבקשים ממך: "תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי" - תן לי את מה שאני מבקש! שהמלך יבין את היהודי הפשוט שמשכים לתפילה ואומר 'אדון עולם!' תתרצה לבקשתו שירגיש טעם באדון עולם! אכן אין לו את ההשגות של האר"י הקדוש באדון עולם, אין לו הבנה ב'טוב' של האר"י הקדוש, אבל הלא זה בוודאי דבר טוב שיהודי קם בבוקר להתפלל שחרית ואומר אדון עולם עם כל התמימות... זהו בוודאי בגדר 'טוב'.

מבקשים אנו אפוא ממך: 'אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי' - ריבוננו של עולם, תן לו שירגיש טעם באדון עולם - שאומר לפי השגתו הפחותה - כמו הטעם שמרגיש המקובל הכי גדול בייחודיים הנעלים ביותר.

זה תמיד ההקדמה לכל תפילה; שיהודי יאמר בכל פעם 'אם על המלך טוב'. כאשר יהודי מבקש פרנסה - שיקדים לומר: "אם על המלך טוב", כאשר יהודי מבקש על הצלחה בתורה - שיקדים לומר "אם על המלך טוב". כאשר יהודי מבקש על בנים טובים שיקדים ויאמר "אם על המלך טוב". כי עם 'ההקדמה' הזאת הוא מעורר רחמים, שיתגלה שזהו אכן 'טוב' אצלו יתברך.

~ ~ ~

**ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל
המשתה אשר עשיתי לו (שם ה, ד).**

אסתר המלכה מסרה נפש עבור בקשה זו כדכתיב: "וַאֲנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם". והיינו שאסתר נכנסה לאחשוורוש במסירות נפש. אחשוורוש הרי ידע שהיא נכנסת אליו במסירות נפש. נו, אם המלכה מוסרת נפש על כך, הרי אינה רוצה לבקש רק איזה דבר מועט, אלא בוודאי רוצה היא לבקש איזה בקשה גדולה. למעשה, מה מבקשת אסתר המלכה? "יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי לו" - היא רוצה לשבת בסעודה עם אחשוורוש והמן. נו, מה אם כן חשב אחשוורוש לעצמו?! כדי לבקש דבר קל שכזה היתה צריכה למסור נפש ולהיכנס אלי 'שלא כדת'!?

איך צריכים לערוך 'סדר נאכט'?' תלמד מאחשוורוש והמן!

אלא הענין הוא: מרדכי הצדיק העביר את יום טוב פסח והם לא ערכו 'סדר נאכט' באותה שנה; לא היה 'קדש' ולא 'מגיד', לא היה 'מצה' ולא היה 'מרור', לא 'מורך' ולא 'הלל'...

עם סעודה זו שעשתה עם אחשוורוש והמן, גילתה אסתר המלכה למה אכן לא עושים היום 'סדר' ולמה אכן אין היום לפנינו 'הייליגע מצות'. כי אם ייתכן שגזרה רעה כזו תרחף על כלל ישראל, הרי זה סימן שכלל ישראל לא יודעים איך עורכים 'סדר'... זה ראייה שכלל ישראל אינם שמחים עם 'ליל הסדר' כראוי! יהודים יושבים מידי מתוחים ולחוצים בשעת הסדר... זה סובר שטרם יצא ידי חובתו, וזולתו סובר שהנה כבר הגיע זמן חצות... אחד יש לו שאלה על הכזית, והשני יש לו שאלה על הכורך... המקובלים עדיין שקועים בתוך ה'סידור' ומתייגעים עם הכוונות, זה אווזן כן זה אווזן אחרת. לזאת אמרה אסתר: 'מאויבי תחכמני', הגויים הרשעים הללו - המן ואחשוורוש - יודעים יותר טוב מכולם איך יושבים בסעודה, כשהם נגשים לסעודה שלהם הם זוללים וסובאים את כל התאוות שלהם, הם אוכלים עם כל הגופניות בלי שום חשבונות.

אמרה אסתר המלכה: "כלל ישראל! למה אין לך את אותה השמחה כשאתה אוכל מצה, כמו 'השמחה' שיש להמן ולאחשוורוש כשהם יושבים במשתה שלהם?! למה הוא יודע לשמוח עם התאוות שלו והוא יוצא לגמרי מהכלים הטיפשיים שלו, וכשאתה אוכל את המצה אתה לא יוצא מהכלים, למה?!"

לכן אמרה אסתר: אני אעשה סעודה יחד איתם - ומהסעודה הזו יצא לבסוף סעודת פורים, כי אני אלמד מבעלי התאוה איך לשמוח בתאוה של קדושה, ופורים ילמד אותנו איך יושבים בליל הסדר! תשב בליל הסדר בשמחה כזאת - כמו שאתה יושב בסעודת פורים. היום הרי 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח', דע לך היום, שאתה צריך לשבת בסדר נאכט עם

המדרגה של 'עד דלא ידע'. אתה צריך 'לצאת מהכלים' בליל הסדר. תצא מליל הסדר 'שמח וטוב לב'. וכדי לבקש בקשה גדולה כזו אכן נדרש היה מאסתר המלכה מסירות נפש של 'אשר לא כדת'.

אסתר המשיכה ואמרה יותר מזה: אני רוצה שגם 'מחר' יעשו סעודה. והמן חזר ואמר: "וְגַם לְמִחְרָא אֲנִי קְרוּא לָהּ עִם הַמְּלָךְ". אסתר לא הסתפקה בסעודה הראשונה; סדר נאכט אחד לא מספיק - רוצים עוד סדר. כמו שהוויזניצער רבי האמרי חיים זי"ע אמר: "וְהָיָה" - לשון שמחה "כִּי יִשְׂאֲלֶךְ בְּנֵךְ מִיָּמֶר" - כאשר בנך יאמר לך למחרת ליל הסדר, "לְאָמֹר" - אני רוצה לעשות שוב את הסדר כמו אתמול! זהו שמחה גדולה שבנך רוצה אחר ליל הסדר לחזור שוב על כל הסדר. זהו שאמרה אסתר 'למחר' - למה למחר? כי סדר אחד לא די לנו. אנחנו לא יכולים 'לסיים' עם הסדר כל כך מהר. כמו שהמן אמר "וְכָל זֶה אֵינָנו שׂוֹהֵ" - עדיין איני מרוצה ממה שיש לי. 'וגם למחר' - אני צריך גם את ה'למחר'.

המן ואחשוורוש ידעו היטב איך יושבים בסעודה. סעודה גשמית הם ידעו איך לערוך עם כל התאוה. וזהו שאמרה אסתר "וּמִיָּמֶר אֶעֱשֶׂה פְּדָבֵר הַמְּלָךְ" - מחר אני אעשה סדר כמו שצריך... כמו שאחשוורוש והמן יושבים בסעודה שלהם. 'שלושים יום קודם החג' האדם מכין את עצמו לקראת ליל הסדר - וזהו ההכנה לסדר.

~ ~ ~

שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי

מזמרים "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי". ישנם ב' דרכים אצל הצדיקים בפורים, דרך של 'שמחה', ודרך של 'יראה'.

היו צדיקים שבפורים היה עיקר הדגש אצלם על 'שמחה' - והיראה היתה מסותרת. בפורים שמחו עם השי"ת, הם לא בקשו אז שום בקשות כדברי הפסוק "לא בקשה דבָר".

והצדיקים הללו - שעיקר העבודה שלהם בפורים עם שמחה - העלו את נשמות ישראל שיהיה להם שמחה! שידעו מהי שבת קודש ויהא להם 'שמחת שבת', שידעו מהו יום טוב ויהא להם 'שמחת יום טוב', שיזכו להשיג 'אמיתה של תורה' ויהא להם 'שמחת התורה' שידעו מהו ז' מצוה ויהא להם 'שמחה של מצוה'.

מאיך היו צדיקים שעיקר הדגש אצלם בפורים היה על 'יראה' - והשמחה היתה מסותרת. אצלם היה הדרך בפורים, דווקא כן לבקש בקשות כמו שכתוב: "וַתִּבְרַךְ וַתִּתְחַנֵּן לוֹ". והצדיקים הללו - שעיקר עבודתם בפורים היה ביראה - פעלו ישועות לכלל ישראל. כי כדי לפעול ישועות מוכרחים לעבודת היראה - "צדיק מושל ביראת אלוקים". לכן הצדיקים הללו שרצו לפעול ישועות בפורים היו מניחים את עיקר הדגש על יראה.

אולם לאמיתו של דבר יכולים לשים את הדגש על ב' המידות הללו - גם על יראה וגם על שמחה. כי כל הפורים אנו מאחדים ב' הפכים, בחינה של "וַיִּנְהַפֹּךְ הוּא". כל המגילה 'עובדת' עם ב' צדדים הופכיים. הודו - וכוש הם ב' מידות הופכיים, הודו הוא 'אור ולבן' - וכוש הוא 'חושך ואפילה'. ועל זה אומרת הגמרא: 'חד אמר רחוקים זה מזה וחד אמר קרובים זה לזה'; שהגם שב' המידות הללו כל כך רחוקים אחת מזולתה, בכל זאת הם 'קרובים זה לזה' כי כל הענין של פורים הוא 'ונהפוך הוא', לקרב את כל ההפכים והרחוקים זה מזה ולעשותם אחד. ממילא גם בנוגע לעניינינו, 'יראה ושמחה' - שנראים כמו ב' הפכים - בפורים הם מתחברים להיותם אחד. מאחדים את שניהם - נהיה שמחה ויראה יחד.

"צהלה ושמחה" זו הדרך של שמחה. "תכלת מרדכי" מרמז על דרך היראה כי תכלת מסוגל ליראה ו'מרדכי' בגי' 'רעד' - פחד ורעדה. זהו

מה שמזמרים בפורים: "צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי". צריך להיות יחד, לקחת את תכלת מרדכי - יראה, יחד עם 'צהלה ושמחה', כמו שכתוב "וַיְגִילוּ בְּרַעְיָה", וכדאיתא בתנא דבי אליהו "שמחתי מתוך יראתי ויראתי מתוך שמחתי". ועל ידי זה נזכה גם לכל 'הישועות' וגם 'לשמחת התורה והמצוות'.

~ ~ ~

להודיע שכל קויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך

מזמרים "להודיע שכל קויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך". 'להודיע' הכוונה, תכניס זאת טוב לראש שלך וידוע תדע לך.

מה אתה צריך לדעת? תדע: שגם אם בבית דין של מעלה ידונו אותך ללכת לגיהנום, הנה עליך לדעת, שאם יהיה לך בטחון בריבוננו של

עולם - אזי הריבוננו של עולם יבוא יחד איתך לגיהנום. הבית דין אינם יכולים לדון על זה, הם יכולים לדון רק אותך - אבל את הריבוננו של עולם הם לא יכולים לדון. ממילא דע לך שהריבוננו של עולם גם ירד איתך לגיהנום. ואם הרבוננו של עולם בא איתך יחד לגיהנום, הרי אין לך 'ליכטיגערע' גן עדן יותר מזה...

רבות! אם אחד מכם יעמוד לפני הבית דין של מעלה ויגזרו עליו גיהנום, תאמרו להם: "שכל קויך לא יבושו". ואני צריך את הריבוננו של עולם! אזי גם הרבוננו של עולם יבוא איתכם לגיהנום.

'להודיע'! טייערע אידן! תנו לי ואודיעכם: 'שכל קויך' מי שהוא קוֹנֵה אל הריבוננו של עולם, 'לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בו'. כשידונו אתכם בעולם העליון תאמרו: "איני צריך שום זכותים - אני צריך את הריבוננו של עולם. אתם יכולים לפסוק אפילו גיהנום - אבל אני צריך את הריבוננו של עולם. אל תתנו לי גן עדן - תתנו לי גיהנום! אבל רק עם הרבוננו של עולם!"

~ ~ ~

וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים (תהלים לח, ד).

כתיב "וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים" הפסוק מרמז שהשי"ת מכבד את הצדיקים, שהם יהיו בשמחה עוד טרם שהשי"ת עצמו בשמחה. השי"ת ישמח לעתיד לבוא - כשתהיה השמחה הגדולה של הגאולה העתידה - אבל הצדיקים שמחים כבר כעת עם ה'תְּקוּף הַמְּנוּתָא', עם תוקף האמונה שיש להם כעת בגלות.

האלטער מנובהרדוק זצ"ל יצא פעם לטייל ביער ותוך כדי הליכתו חלש ליבו ולא היה עמו מאומה להחיות את נפשו. אמר האלטער מנובהרדוק: "מי שיש לו אמונה יודע שהשי"ת זן ומפרנס כל אחד די מחסורו אשר יחסר לו, ממילא כיון שאנו מאמינים בכך באמונה שלימה, הנה יבוא כעת גוי ויביא לנו קארטאפל (תפוחי אדמה)".

ואכן כך הוה, תיכף הגיע לשם איזה גוי עם שק מלא קארטאפל על שכמו והניחו לפניו. בכה האלטער מנובהרדוק ואמר: "עד שהגוי הלזה הגיע היה לי 'אמונה' - וכעת יש לי 'קארטאפל'..."

כשיבוא משיח צדקנו גם אנו נאמר: "עד עכשיו - שהיינו בגלות - היה לנו 'אמונה' וכעת יש לנו 'קארטאפל'... הכל יהיה גלוי וברור וכבר לא יצטרכו להתחזק עם כזה תְּקוּף הַמְּנוּתָא כמו בזמנים שלנו. רבותי! 'כאפט אריין צו האבן אמונה - איידער משיח קומט אָן!' (תנצלו את האפשרות לחיות באמונה

הזאת לפני שהמשיח מגיע...)

'אבער מען וואלט שוין געוואלט האבן אויך די קארטאפל'...

האט אמונה
אין בודא כל
עולמים... אויף
יענער וועלט...

בפורים עושים
'ונהפוך הוא'
זוכים גם
לפעול ישועות
וגם להיות
בשמחה

חטוף חטוף...
כל זמן שאנו
נמצאים עדיין
בגלות...

ליהודים היתה אורה ושמחה:

בימי הפורים
מתגלה האור
והגילוי שיש
בתוך החושך
וההסתר

א. פור המן נהפך לפורנו: אין להסטרא אחרא מה למכור

בפורים מתגלה אור נשגב שאינו יורד בשבתות ובשאר כל המועדים | מהות משתה אחשוורוש היתה חירות - ההכרזה לעשות כרצון איש ואיש | המשתה נהפך לאבל גדול ברגע אחד ואחשוורוש יוצא משם שבור ורצוף | ההשתקעות בתאוות גרמה לגזירת הכליה על הגופים של כלל ישראל | מרדכי מוסר נפשו כדי לא לזלזל במלכות אחשוורוש | כולם נוכחים לראות כי אין שום תועלת ותכלית בתענוגי עולם הזה

ב. ונהפוך הוא: כל מה שהיה נראה כחושך מתברר שהוא כלי לגילוי אלוקות

היסוד של פורים הוא הגילוי של 'ונהפוך הוא' כל פרט שהיה צרה נהפך כעת לישועה | כל חלקי הסיפור שהיו נראים עד עתה רק כמקרה ודרך הטבע התבררו שהיו בהשגחה מופלאה | גזירת המיתה נהפכה למעין תחיית המתים | מעתה כלל ישראל כבר יודעים איך לענג את הגוף - הגוף יכול להרגיש טעם בתפילה וגם בסוגיא עמוקה | העובד ה' לא יכול לסבול את ההסתר פנים הוא תוהה למה אין השי"ת מנהיג את עולמו בניסים גלויים | הגילוי של ההשגחה שיש בדרכי הטבע גדול יותר מניסים גלויים

ג. בראותם יחד: גם הגוף שמח בשמחת הנשמה

הנשמה אינה יכולה לסבול את שהותה בתוך הגוף | בבית המקדש זוכה הנשמה לקצת מנוחה מהירידה שלה מעולמות העליונים | בזמן גלות הנשמה מוצאת מנוח בקדושת המועדים | בפורים מתגלה האור שיש בגוף | הגוף של פורים בז לכל תאוות עולם הזה והוא מוצא טעם ברוחניות | הנשמה כבר מבינה למה היתה צריכה לרדת לשכון בתוך הגוף

ד. יצא סוד: אין כל מציאות של רע'

כבודו מלא עולם: השכל האלוקי 'אינו מכיר' בהבדל בין גשמיות ורוחניות אור וחושך | עמלק נלחם שגם העובד ה' יאמין לכל הפחות שיש בעולם מציאות של חושך ורע | היין של פורים מגלה את השכל האלוקי | עד דלא ידע: הוא יודע שאין באמת מציאות של 'המן' אלא אין עוד מלבדו | בפורים יודעים שכל הנסיגות נועדו לעשות להשי"ת דירה בתחתונים | מי שזוכה לקיים את הפורים כראוי אינו יכול להתנתק מאור זה

א.

פור המן נהפך לפורנו: אין להסטרא אחרא מה למכור

נקודות:

צריכים להבין: מהו הסוד הגדול של פורים - מדוע אכן שמחים כל כך בפורים?! ומה בין פורים לשאר המועדים - שהגם ש'מלאכה לא קבילו עלייהו' - הינו יום גדול וקדוש כל כך?! ועיקר הכל נדרש מאיתנו לדעת איך יכולים אנו לקחת את האור הזה ולהכניסו לתוך הכלים שלנו לשאר כל השנה

היקרים שמוזגים לכם אין אונס, תהנו מהמוזיקה הנפלאה - 'ניגוני שושן הבירה' ומכל התופים והמחולות שיש כאן לפניכם, תרקדו ותקפצו ותתמסרו אחר תאוות ליבכם ללא שום מניעה... אנחנו כאן אצל המלך בארמון, כאן הוא תכלית הטוב שיש בעולם, לא ייתכן מדרגה גדולה של 'טוב' יותר ממה שיש כאן לפניכם."

שמונים ומאת יום של הוללות ותאוות

משך הסעודה היה שמונים ומאת יום. אם רוצים לקבל איזה 'תפיסה' מהו אורך הזמן הזה, צריך לחשוב אודות זמן חורף של שנה מעוברת בשיבה... משך זמן כמו מסוכות עד פסח! בזמן שבישיבה ישבו בחורי חמד ועמלו על 'שטיקל' גמרא במסכת יבמות - הם 'שברו את הראש' להבין אם יש זיקה' או 'אין זיקה' והלומדות של חליצה - ישבו הם במשתה מתוך הוללות והפקירות ביום ובלילה. הם ממש נשתקעו ונשטפו בכל התענוגים ותאוות העולם עד ששכחו שבחוץ מעבר לארמון יש עולם נורמלי עם סדר ומשטר. אי אפשר לשער כמה הררי אשפה גרפו והוציאו משם כל לילה... כמה עובדי ניקיון היו שם רק כדי לסדר ולנקות את הלכלוך והזוהמה שהצטברה שם. וכך ניתן להרחיב את ההתבוננות עוד ועוד כדי להבין 'מה הלך שם' במשתה זה.

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא

מה נשאר אחרי כל הסעודה הזאת?! אחרי כל הסעודה הארוכה של שמונים ומאת יום, ערך המלך עוד סעודה במשך שבעה ימים - שזה היה 'השפיץ' של כל הסעודה הארוכה. והיום

מִשְׁתֵּה לְכָל שָׁרְיָו וְעַבְדָּיו וְגו' בְּהָרְאָתוֹ אֶת עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת יָקָר תְּפָאֶרֶת גְּדוֹלְתוֹ יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמְאָת יוֹם" הפסוקים מתארים את סעודת אחשוורוש עם כל ה'קנאק'; הוא עשה סעודה שלא נראתה דוגמתה בכל העולם 'מהודו ועד כוש' - מסות זהב וכסף, רצפת בהט ושש ודר וסחרת, ויין מלכות רב כיד המלך, ממש יקר תפארת גדולתו. ולא יום ולא יומיים ארך המשתה הגדול הזה, אלא מאה ושמונים יום - שבהם הגישו לפניהם את כל מעדני עולם לילה ויום. בלי ספק שסעודה זו היתה בראש הכותרות בכל העולם כולו, היכן שרק באו והלכו דברו כולם מדבר אחד - מסעודת אחשוורוש. כל כתיבי העת בעולם עקבו אחר הנעשה והנשמע בחצר גינת ביתן המלך במשתה אחשוורוש.

מהות המשתה לעשות כרצון איש ואיש

אנחנו כבר יכולים לשער לעצמנו קצת, איזה מין 'רוח' שרר באוויר המשתה זה. כל האטמוספירה וכל המציאות זעקה דבר אחד: חרות! ליברליזם! 'לעשות כרצון איש ואיש' כל אחד יעשה ככל העולה על רוחו! ראשי המדברים שם עמדו על בימת הנואמים והכריזו בקול גדול בכל שפה ולשון: "לכל האורחים החשובים, האיטלקים, הפולנים, הרוסים, האנגלים, המצרים והיהודים! בשם המלך אחשוורוש תעשו כולכם 'כרצון איש ואיש'. תרשו לעצמכם לעשות ככל אשר יעלה על ליבכם 'לאזט איין וואויל גיין אָן קיין רחמנות', כל אחד יכול ללכת אחר תאוות נפשו! תהנו מהסעודה מלוא חופניים, תזללו ותשתכרו ללא הרף. מילאו גרוניכם מהיינות

קדושת ימי הפורים כמו יום הכיפורים ומעין דלעתיד לבוא

הנה ידוע מאי דאיתא מהארי"ה הק' (שער הכוונות פורים) שבפורים מתגלה אור גדול ונורא, מה שאין מתגלה כמותו כל השנה כולה, לא בשבת ולא ביום טוב - 'עס איז נישטא נאך אזא טאג ווי פורים!' וידוע מאי דאיתא בתיקוני זוהר (ז:): "פורים אתקריאת על שם יום הכפורים", שמשווים את יום כיפור ופורים. וכל החסיד'ישע ספרים משווים את ימי הפורים לזמן של לעתיד לבוא, כי יש בהם מדרגות נעלות וקדושות - ממש מעין התיקון השלם, וכמאמר חז"ל (מדרש משלי ט, ב) "אם כל המועדים יהיו בטלים, ימי הפורים לא נבטלים".

איך אנו מכניסים את האור לתוך הכלים שלנו?

ובאמת צריכים להבין: מהו הסוד הגדול של פורים - מדוע אכן שמחים כל כך בפורים?! ומה בין פורים לשאר המועדים - שהגם ש'מלאכה לא קבילו עלייהו' - הינו יום גדול וקדוש כל כך?! ועיקר הכל נדרש מאיתנו לדעת איך יכולים אנו לקחת את האור הזה ולהכניסו לתוך הכלים שלנו לשאר כל השנה.

משתה אחשוורוש היה המדובר בכל העולם כולו

כדי להבין את מהותו של יום פורים נתבונן קמעה בכתובים של מגילת אסתר. בראשית הדברים פותחת המגילה עם ה'פרשה' של סעודת אחשוורוש: "בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת עֶשֶׂה

אפשר לתאר זאת לעצמנו; העסקנים באו להתחנן אצל מרדכי הצדיק: "תיכנס למלך ותזכיר לו נשכחות, תזכיר לו שאתה הוא חייו, הוא חייב לך! מרדכי רבינו, יש בידך להציל את כלל ישראל". אבל מרדכי אומר: "לא! אני עשיתי זאת מחמת נאמנותי למלך. זאת היתה חובתי כיהודי להיות עבד נאמן למלך

~

כל 'השם' של היום טוב הזה – פורים, הוא מחמת 'הפור' שהמנן עשה; זה לא נקרא 'יום זעקה' על שם "הזעקה" שכלל ישראל זעקו אל השי"ת, לא! שמו נקבע על שם הצרה – הפור של המנן. כי זהו ענין של פורים – שהמנן הפיל גורל ובוזה גופא קבר את עצמו. הנה התברר לפנינו כי 'המנן' אינו 'עובד' עבדו, כל צעד ושעל שלו היו מושגחים לטובת כלל ישראל

השביעי של הסעודה הזאת היה 'השפיץ' של השפיץ! זה היה 'הנעילה' של כל 'הטארם' שהתרחש שם במחצית השנה האחרונה.

ואז **קְטוּב לֵב הַמֶּלֶךְ בַּיּוֹן** לפתע באחת - נהפכה הקערה על פיה. עד עכשיו כל המהלך 'נסעי' על הוללות וחופש - כל אחד יכול לבחור איך הוא רוצה להתנהג, תעשה מה שאתה רוצה - והנה היין 'עלה לו לראש', אבל מה לעשות?! ושתי אינה רוצה לבוא בדבר המלך, היא לא מוכנה ללכת אחרי השגעונות שלו... ולפתע בא וראה מה שקרה, כל 'ההלוך ילך' של הסעודה, הרוח של חרות וחופש, התחלף באחת לצידו הקיצוני ביותר. המצב של 'כרצון איש ואיש' נהפך ברגע אחד לכוזה 'חמתו בַּעֲרֵה בּוֹ'. היא כעת ברום המעלה - 'גם וְשִׁפְי הַמֶּלֶכָה עֶשְׂתָּה מִשְׁפָּה נָשִׁים' - ובפתע פתאום היא כבר מתה. כל זה למה?! כי היא אינה נענית לטירוף הדעת שלו! אחת ושתיים והיא כבר יוצאת ומובלת למיתה על מקומה. מכל הרעש הגדול של המשטה המפואר נשאר טעם מר ממות. תיכף כשיצאו מהמשטה נערכה 'לווייה' גדולה... והמלך הגדול הזה יצא מהמשטה בלי מלכה. הוא כעת אדם שבור ורצוף שבטיפשותו ובחמתו שבערה בו איבד את כל עולמו. סעודת אחשורוש - שהיתה שיא התענוג והתאוהו שהעולם ידע אי פעם - נגמרה ללא אומר ודברים 'מיט א ביטערן און א מיאוסין נאך-טעם...' במפח נפש ובמכה גדולה וכואבת. השמחה הגדולה ששררה בארמון המלוכה המירה את פניה לעצבות יגון ואנחה.

גזירת הכליה היתה תוצאה ישירה של סעודת אחשורוש

איתא בגמרא (מגילה יב:). "מפני מה נתייבשו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה וכו' מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע" - כל הגזירה על כלל ישראל "להשמיד להרוג ולאבד" נגרמה כתוצאה מסעודה זו; בכך שהיהודים נטלו חלק במשטה גיעולים הלזה, הנה הניחו בזאת קביעה נוראה: "הגוף יש לו מקום ואחיזה כשלעצמו, הוא גם 'מאן דאמר', יש לו יישות משלו ולכן צריך לספק לו הנאות ותענוגים". נו, אם סוף המעשה של כל התענוגים הללו, 'די שפיץ תענוג' של המשטה הזה, נגמר עם כזה סוף מביש ומכוער - כבר אין לגוף מה לחפש כאן יותר! אם הגוף נמצא כאן בעולם כדי לספק את תאוותיו ויצריו - והתברר לעין כל שלמעשה לא ניתן לספק מבוקש זה - כל התאוות התבררו כדמיון פורח באוויר, אין להם שום אחיזה במציאות, הכל עורבא פרח - נו, אם כן כבר יכול הגוף לפנות את מקומו וללכת מכאן אחר כבוד, מה יש לו לעשות כאן... ודין גרמא שגזרו על 'הגופים' של כלל ישראל גזירת כליה רחמנא ליציל.

המנן עולה לגדולה

"אחר הדברים האלה גדל המלך אחשורוש את המנן" - תיכף אחר 'הפרשה' של הסעודה - איך שלעיניהם הנדהמות התפוצץ 'בלון התאוה' בקול רעש גדול - נפתח כעת פרק חדש - 'בלון הגאוה'. המגילה מספרת שאחשורוש גידל

ורומם את המנן למעלה למעלה מעל כל השרים, עד כדי כך, שכאשר חפץ היה לחרוץ את גזר דינם של עם שלם למיתה, לא הניד אחשורוש עפעף, וללא כל שאלה ותמיהה סמך ידיו על כל מילה שלו. "וַיִּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טְבַעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהֶמָּן" - אחשורוש אומר לו: "מעמדך כאן בארמון המלוכה הוא כמוני ממש - פיך כפי - הנה קח לך את טבעת המלך ועשה עמה ככל אשר תחפוץ".

מרדכי מוסר נפשו למען כבוד המלכות

"בַּיּוֹמִים הָהֵם וּמְרָדְכִי יָשָׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ קִצְפָּה בַּגֶּתָן וּתְרַשׁ וּגּוֹ' וַיִּוֹדַע הַדָּבָר לְמֶרְדֳּכִי וַיִּגְדַּל לְאָסֶתֶר הַמִּלְכָּה וּגּוֹ' וַיִּקְרַב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיּוֹמִים לַפְּנֵי הַמֶּלֶךְ" - בגתן ותרש בקשו לשלוח יד במלך אחשורוש ומרדכי עשה לו טובה עצומה ומסר את הדברים לאסתר המלכה ובוזה הצילו ממות לחיים. אבל מרדכי לא עשה שום עסק מכך, ולא עוד אלא שכאשר נודע דבר הגזירה על מרדכי ועל עם מְרָדְכִי - דהיינו שתלו את כל הגזירה על כלל ישראל מחמת שהם עם מרדכי - הרי יכול היה מרדכי להיכנס למלך 'מאד יפה' ולומר לו: "אדוני המלך! הנה הרי ידוע לך שאני הייתי זה שהצילתי את חייך ממזימת השרים שלך בגתן ותרש, הואיל נא וצווה להביא את 'ספר הזכרונות' ותראה שם 'שחור על גבי לבן' את כל פרטי ההצלה שלך. נו, באתי בזה לבקש ממך אדוני המלך, רחם נא על עמי ותבטל מעלינו את גזירת המיתה של המנן".

ואפילו בהמשך כאשר אסתר נכנסה למלך לבקש מלפניו להעביר את הגזירה, הרי יכלה תיכף להזכיר למלך ולומר לו: "אדוני המלך! אתה יודע, מרדכי הזה שרוצים להרוג כעת, הוא זה שגילה לי את המזימה אשר חרשו נגדך בגתן ותרש, הוא זה שהציל את חייך". אבל לא! מרדכי לא חיפש איך להזכיר למלך דבר זה וגם לא ציווה על אסתר להזכיר את דבר המעשה. כי מרדכי היה נאמן למלך כדכתיב (קהלת ח. ב:). "אַנִּי פִי מֵלֶךְ שְׂמוֹר" - יהודי ששרוי בגלות צריך להיות נאמן למלך. וגם ירמיה הנביא טרם שיצאו לגלות אמר: (ירמיה כט, ז): "וַיְדַבְּרוּ אֶת שְׁלֹמֹם הַעִיר וְאֶשֶׁר הַגְּלִיתִי אִתְּכֶם שָׁמָּה וְהַתְּפִלְלוּ בְּעֵדָה אֶל ה' כִּי בְשֻׁלוֹמָה יִהְיֶה לְכֶם שְׁלוֹם" ולכן לא היה חפץ לבקש שר פעולתו עבור הצלת חיי המלך; להזכיר למלך שעבדיו שומרי הסף בקשו להרגו, ולבוא כעת לבקש שר עבור זה, הנה זה נחשב בהחלט לבזיון המלכות.

- מרדכי היה מכבד מאד את המלכות, כי אחשורוש קיבל מלכות מן השמים - הוא היה מושל בכיפה. אנו רואים שהמגילה פותחת בזה: "והוא אֶחְשׂוֹרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהוּדוּ וַיְעַד כֹּשֶׁשׁ שֵׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מִדְּבָרָה". ועוד מצינו שאיתא בחז"ל (מגילה טו:). 'אמר רבי לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה אמרה אלי אלי למה עזבתני וגו' או שמא על שקראתיו כלב שנאמר הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי חזרה וקראתו אריה שנאמר הושיעני מפי אריה'. אסתר כינתה את אחשורוש כלב - אף אחד לא שמע זאת רק השי"ת ידע מזה - אבל כיון שהיה בכך זלזול במלכות אחשורוש מיד נסתלקה ממנה

שכינה. ולכן אין מרדכי מבקש שר ותמורה עבור זה שהציל את חיי המלך. (גם עפי" פנימיות הענין הוא שמרדכי הצדיק, ראה במלכות אחשורוש את הניצוץ של מלכות שמים ששביה שם בגלות, וכונתו היתה לתת את הכבוד הראוי לניצוץ הזה ואכהמ"ל).

אפשר לתאר זאת לעצמנו; העסקנים באו להתחנן אצל מרדכי הצדיק: "תיכנס למלך ותזכיר לו נשכחות, תזכיר לו שאתה הוא זה שהצלת את חייו, הוא חייב לך! מרדכי רבינו, יש בידך להציל את כלל ישראל". אבל מרדכי אומר: "לא! אני עשיתי זאת מחמת נאמנותי למלך. זאת היתה חובתי כיהודי להיות עבד נאמן למלך. אני מחויב בכבוד המלך - כבוד המלך הוא שאם עשית דבר למענו, אין אתה מבקש שר עבור זה".

הם טוענים: "אבל בסכנת נפשות עסקינן כאן! הרשעים הללו כבר משחזים את חרותיהם כדי להרוג להשמיד ולאבד את כל כלל ישראל". אמנם מרדכי נשאר בשלו: "איני יכול לזלזל בכבוד המלך בשום אופן. אתה לא מבקש שר מהמלך עבור דבר שעשית למענו!".

המנן הוא 'שטיק' בעל גאווה

"בַּלְלִיָּה הָהוּא" - אחרי שהשינה נדדה מעיני המלך ציווה להביא את ספר הזכרונות. הוא מדפדף לכאן ולשם וימצא כתוב את כל החסד שעשה עמו מרדכי אשר הצילו מיד בגתנא ותרש. ממש 'במקרה' הגיע המנן לארמון המלוכה - יש לו דברים חשובים לסכם עם המלך - ואחשורוש מתייעץ עמו "מֵה לַעֲשׂוֹת כָּאִישׁ אֲשֶׁר הֶמְלֵךְ חִפֵּץ בִּיקְרוֹ"? המנן אינו בטלן כלל הוא תיכף מבין: "לִמֵּי יִחַפֵּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יִקָּר יוֹתֵר מִמֶּנִּי"? את מי יכול המלך לכבד אם לא אותו המנן השר המהולל! ותיכף לו יש עצה הגונה למלך - הוא יודע בדיוק איך מכבדים את אשר המלך חפץ ביקרו.

גאוות אדם תשפילנו

אפס, כאשר המלך שומע את המחשבות המתרוצצות במוחו של ההדיוט קופץ בראש, הנה ברגע אחד תפס את השקר והגאוה של המנן. המלך חושב לעצמו: "כאן היה מרדכי שהטיב עימי באופן עצום - שהמנן לא עשה עבורי אחד מיני אלף מזה! בעצם איזה טובה עשה המנן עבורי אי פעם? הוא הרי רק לוקח ממני טובות, הוא מעולם לא עשה עבורי שום דבר! כל מה שאני עושה עמו ומגדיל אותו אינו אלא 'לחם חנינם' שהוא אינו שווה את זה כלל. אני לא מבין! למה המנן בכלל חושב שמגיע לו את הכבוד הזה? על מה ולמה?! וכי הראה לי - וְלוּ פִעַם אחת בלבד - את נאמנותו כלפי?! הרי הוא בריה שחושב רק על עצמו, הוא רוצה שילבישו אותו "לבוש מלכות" אשר לבָּשׁ בוּ הַמֶּלֶךְ" אתה שומע?! 'נישט מער און נישט ווייניגער...' ולעומתו יש שם איזה יהודי, מרדכי, שהציל אותי ממות לחיים פשוטו כמשמעו, וכעת הוא שרוי בסכנה גדולה ועצומה, המנן מבקש את נפשו, וכלל אינו מעלה על דעתו לבוא לפני ולהזכיר לי שהוא מטיבי ואיש חסדי אשר אני חב לו את חיי. הוא כל כך נאמן אלי, עד אשר הוא מוכן שיהרגו

אותו ובלבד שלא יבוא לפגוע בכבוד המלכות. נו, מי הוא האיש הנאמן אלי?! המן או מרדכי?! את מי אני אכן צריך לכבד ולנשא את המן או את מרדכי?!"

אחשורוש פותח את העיניים

בו ברגע שהמלך עמד על ההבדל בין המן למרדכי, הוא קלט באחת שהוא חי כבר שנים בבועה של דמיונות כזב, אין משהו של אמת בסטרא דהמן. כל ההתנהלות שלו מורכבת מפוליטיקה ושקרים והוא אינו מתכוון אלא להנאתו ולטובתו.

לכן הכריז המלך באוזני המן ואמר: "מִהָרָה קַח אֶת הַלְבוּשׁ וְאֶת הַסּוּס פֶּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ וְעֲשֵׂה כֵן לְמַרְדֳּכָי הַיְהוּדִי" - אם לדעתך זהו אכן ה'יקר' האמיתי - הנה יש אחד ששווה את ה'יקר' הזה. **תמחול נא המן יקירי ועשה למרדכי היהודי אחת לאחת כפי שהצעת.** הוא האיש הנאמן

שלי - הוא ראוי לאותו איצטלה, לכבוד ויקר אמיתי.

אחשורוש כבר אינו מסוגל לסבול את השקרן הזה

אחשורוש כבר בז להמן לגמרי 'ער איז שוין אינגאנצן אנגעגעסן אויף המן', הוא כבר לא יכל לסבול את המן החנפן והשקרן. היה חסר רק 'גפרור' אחד - וכבר היה מסיים איתו את כל הסיפור... ולעת הזאת - אצל הסעודה השנייה עם אסתר - אכן הופיע חרבונה, יש לו חדשות מרעישות: "גַם הִנֵּה הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּן לְמַרְדֳּכָי" - בו בזמן שאחשורוש עומד על מעלתו הנפלאה של מרדכי - מתברר שהמן העלוב הזה מתכנן בכלל לתלות את האיש היחיד שנאמן וישר כלפי מלכות אחשורוש! יותר מזה, כבר ממש לא היה חסר, תיכף ומיד ציווה המלך "תִּלְחֹזוּ עִלָּיו" - זה 'הסוף פסוק' של הארור הזה.

ב.

ונהפוך הוא: כל מה שהיה נראה כחושך מתברר שהוא כלי לגילוי אלוקות

התשובה על תענוגי הגוף

אם סיפור המגילה היה נגמר בכאן - שנתגלה והוברר הדבר שכל תענוגי עולם הם הבל וריק וכחלום יעוף - טרם היה זה ישועה אמיתית לכלל ישראל. עדיין היה נשאר ב'אור' עצם הרעיון שהגוף נידון לכליה, מתוך טענה שהגוף הלא הוא 'אפס ואין' - ומה יש לו 'לחפש' בעולם הזה! ואפילו אם היו ישראל שבים מיראה ואומרים: "חטאנו עוינו פשענו" בכך שעשינו עסק מהגוף והאבסנו אותו בתענוגים כמו חיה" - הם היו מגיעים להבנה - "אכן את הגוף צריכים לסגף ולא להשביעו בהנאות. עלינו למאוס בגוף ולחיות רק חיי נשמה"; היו מן הסתם מבטלים את הגזירה, אבל לכלל האור של הפורים - כמו שהוא עכשיו - טרם היה מגיעים.

"ונהפוך הוא"

מעשה המגילה ממשיך צעד אחד יותר, מאשר רק לספר שהרגו את ושתי ותלו את המן. הכתובים מספרים שכל הסיפור התגלגל והתהפך 'הפוך על הפוך'; "בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׁבְרוּ אִיבֵי הַיְהוּדִים לְשִׁלוֹט בְּהֶם וְנִהְפְּךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם". עיקר ההדגשה של נס פורים הוא - הענין של וְנִהְפְּךְ הוּא; כל דבר שעד עתה היה מכלל הצרות נהפך באחת לישועה גדולה. ביתו ומבצרו האדיר של המן - נהפך לבית מרדכי, הגורל שהפיל המן כדי להרוג את כלל ישראל - נהפך לרועץ נגד שונאי ישראל, הכבוד והיקר שהמן רצה לקחת לעצמו - נהפך לכבודו ויקרו של מרדכי, העץ חמישים אמה שהכין המן לתליה עבור מרדכי - נהפך אחר כבוד לעץ התליה של המן, המן היה השר הנכבד ביותר אצל המלך - כעת נהפך מרדכי להיות "משנה למלך אחשורוש".

"על פן קראו לימים האלה פורים על שם הפור", כל 'השם' של היום טוב הזה - פורים,

מאיגרא רמה לבירא עמיקתא

פלא והפלא: האדם הזה שעד אתמול היה המכובד והמפורסם בכל מדינות המלך, תלוי היום על עץ גבוה כמו פושע נאלח ונתעב! מה קרה כאן לפתע?! דבר אחד: הבלון שהיה מלא גאוה התפוצץ. המלך הכיר האמת שהמן הוא משוגע על הראש, 'ער איז א פשוט'ער משוגע'נער! אם לדעתו הוא ראוי לכבוד מלכים ואילו את מרדכי הוא רוצה לתלות על העץ - הרי הוא פשוט בגדר 'יצא מדעתו'.

כאן התגלה השקר של הכבוד המדומה, אחשורוש הבין את 'הגארנישט מיט נישט' שהוא יושב עליו עם כסא מלכותו. העיניים נפקחו וכולם ראו עד כמה טפש ונבער האדם שמחפש כבוד מדומה. ראו שכל הכבוד איננו שווה מאומה.

בו ברגע שהם עמדו על ההבנה הזו - שהגוף אינו רע ולא צריך להתעלם ממנו - נהפכה מהות הגזירה 'שלוש מאות ושישים מעלות', מן הקצה אל הקצה. לא רק שהמלך ביטל את גזירת הכליה שריחף עליהם, אלא שיצאו 'ממות לחיים' במשמעותו הרוחנית, כלומר התרחש שם מעין של תחיית המתים.

הגוף הזה שכבר נחתם דינו למיתה גשמית, וגם ברוחניות כבר נכתב ונחתם שאין סיבה לעצם חיותו בעולם הזה, חזר לחיות חיים חדשים - מהות אחרת של חיים! לא רק שחזר וקבל את החיים שחי עד עתה - שאז הבין שעליו להתעלם מהגוף ולחיות רק חיי נשמה - אלא שהתחיל לחיות חיים כמו לעתיד לבוא שאז גם הגוף יהנה מנשמה'דיגע תענוגים.

עובד ה' אינו מסוגל לסבול את ההסתר פנים

עובד ה' - אדם שליבו יוצא לראות גילוי אלוקות בעולם - הנה כל משאלתו היא שיהיו ניסים גלויים. כי בשעה שמתרחש נס שלא כדרך הטבע כולם מודים ואומרים: "אה, אכן יש אלוקים בשמים ובארץ. אני רואה התגלות השי"ת בעיניים שלי, הוא ממש עושה עם העולם כחומר ביד היוצר".

נס גלוי זה ממש 'א מחיה', רואים את ההשגחה עין בעין, דרכי ההנהגה מאירים וברורים לכל יצור נוצר. העובד ה' הזה 'לא אוהב' את דרך הטבע - הוא מסוסכך איתו... ההסתרה והחילול השם מעיקים על ליבו, הוא מתמרמר ותוהה לעצמו: "למה צריך להיות כזו הסתרה של דרכי הטבע?! בשביל מה זה חסר?! הלא ישנם כל כך הרבה אפיקורסים שמכחישים מחמת זה את ההנהגה העליונה, ישנם כל כך הרבה אנשים שאומרים מחמת זה 'כוחי ועוצם ידי'. הלוואי שהשי"ת היה מנהיג את העולם בהנהגה של נסים גלויים בלי שום הסתרה".

נקודות:

כי בפורים הוריד השי"ת לעולם אור עצום של 'ונהפוך הוא' - כל מה שהם חשבו עד היום שהוא חושך ואפילה, התברר כי באמת אינו אלא אור גדול. הגוף אינו דבר רע - לא צריכים להשליכו אל ארץ גזירה - לעזאזל. אדרבה עלינו להשביעו ולהרוותו במעדנים ובתענוגים - אבל לא בתענוגי הבל ורעות רוח שהעליטו אותנו בהם בסעודת אחשורוש - אלא עם תענוגים רוחניים

נס פורים יש לו 'מסר' אחר; הריבוננו של עולם רצה להראות את הענין של ונהפוך הוא: "אתה רוצה לראות ניסים גלויים?! לא, זהו לא 'חכמה' גדולה - 'דאס איז נישט קיין קונץ'. אני רוצה להראות לך חכמה גדולה ויתרה - שדרכי הטבע כלל לא מסתירים על ההשגחה! אתה תראה שכל מערכת הטבע היא 'איין שטיק' השגחה

אחת בשנה!
פעם אחת במשך כל השנה כולה, יורד ומתגלה אור גדול ונורא - שאינו מתגלה שוב בשאר כל הימים. בפורים מתגלה שהשמחה של 'וגילו ברעדה' אינה שייכת רק לנשמה אלא גם הגוף יש לו חלק בשמחה זו. לא רק הנשמה שמחה עם הריבונו של עולם - גם הגוף שמח עם הריבונו של עולם. מתגלה שהגוף מאיר כמו הנשמה ממש

~

המשמעות של 'מגילת אסתר' היא, שמגלים את ההסתר, הסוד הנסתר - מתגלה. איזה סוד הוא זה - שמתגלה היום לכולם?! הסוד היא: "כל השנה כולה חשבת שהגוף הוא סתירה עם הנשמה וצריכים לריב עמו לשבר אותו. חשבת שאתה צריך לעשות איתו 'מחה תמחה'. אבל היום יוצא הסוד ומתגלה, לא! הגוף כלל אינו רע. הוא אינו מהווה שום סתירה לנשמה

עשה ועושה ויעשה לכל המעשים

בפורים אין אומרים הלל כבשאר כל המועדים כי 'אכתי עבדי אחשוורוש אנן', הגם שיצאנו ממות לחיים, עדיין שרויים אנו בגלות. בפורים לא ראינו ניסים ואותות ומופתים כמו ביציאת מצרים, לא ראינו לפנינו שידוד מערכות הטבע. אלא הנס של פורים היה דוקא בדרך הטבע. כל סדר ההשתלשלות של נס פורים, שלב אחר שלב, מצא את מקומו בתוך דרכי הטבע, אף אחד לא ראה לפניו איזה מהלך שחרג משגרת החיים השלווה של שושן הבירה.

כי אכן נס פורים יש לו 'מסר' אחר; הריבונו של עולם רצה להראות את הענין של ונהפוך הוא: "אתה רוצה לראות ניסים גלויים? לא, זהו לא 'חכמה' גדולה - 'דאס איז נישט קיין קונץ'. אני רוצה להראות לך חכמה גדולה ויתרה - שדרכי הטבע כלל לא מסתירים על ההשגחה! אתה תראה

שכל מערכת הטבע היא 'איין שטיק' השגחה. כמו שבפורים - אחר שהתבטלה הגזירה - הבנת לפתע איך כל השתלשלות הדברים היו בהשגחה גלויה - הכל קרה 'בדיוק', ושוב פעם 'בדיוק', עוד 'מקרה' ועוד 'מקרה', עד שלנגד עיניך הלכה ונבנתה 'תמונה שלימה' של השגחה עליונה - כך דע לך שבכל עת ובכל מקום ובכל זמן אני מנהיג את הבריאה כולה - אני 'עושה ועושה ויעשה לכל המעשים'. אין שום דבר ופרט בדרך הטבע, שאינו מושגח עד דק באותה השגחה כמו ההשגחה שהתגלתה בפורים. בין אם אתה רואה ובין אם אתה לא רואה, הכל בהשגחה פרטית".

ומי שיש לו אמונה חזקה בהשגחת ה' - אכן יגלה השי"ת עבורו את ההשגחה בתוך דרך הטבע. דרך הטבע לא תהווה עבורו הסתרה - אלא גילוי! דרכי הטבע יהיו נחשבים אצלו כמו ניסים גלויים - ועוד יותר.

ג.

בראותם יחד: גם הגוף שמח בשימחת הנשמה

הנשמה בוודאי מְחִיָּה את עצמה מחדש בכל יום טוב - ז' לעבט אויף - ממש 'תחיית המתים' אבל עדיין אינה מרוצה כלל מהמצב: "נו טוב, כבר הכנעתי קצת את הגוף ורוממתי את כוחות הנשמה, אבל עבור התכלית הזאת באתי לעולם?! הרי זה היה לי גם למעלה?!...!"

כל המועדים והימים הקדושים - כל ההתרוממות שהנשמה זוכה לה בהם - אינם מספקים לה הסבר המניח את הדעת, למה היתה צריכה לסבול כזה ירידה נוראה, הדברים טרם מתיישבים לה על הלב.

החידוש העצום של פורים: גם הגוף שמח עם הרבוש"ע

אחת בשנה! פעם אחת במשך כל השנה כולה, יורד ומתגלה אור גדול ונורא - שאינו מתגלה שוב בשאר כל הימים. בפורים מתגלה שהשמחה של 'וגילו ברעדה' אינה שייכת רק לנשמה אלא גם הגוף יש לו חלק בשמחה זו. לא רק הנשמה שמחה עם הריבונו של עולם - גם הגוף שמח עם הריבונו של עולם. מתגלה שהגוף מאיר כמו הנשמה ממש.

במילים אחרות: פורים היא יום טוב שה'מלכו של עולם' - יתברך ויתעלה שמו - מבטל את גזירת המיתה של הגוף! השי"ת מאיר בכל יהודי איזה הארה - שכאילו היום אין גזירת מיתה! הוא כבר גוף מוזכר שכבר קם לתחיית המתים!

הגוף של פורים מוצא תענוג רק בקרבת אלוקים

ואם לחשך אדם לאמר: "איך מותר לומר שגם הגוף מאיר?! הרי אני מכיר אותך, הוא הלא נמשך אחר כל תאוה ומידה רעה?! הוא מתעסק עם הבלים ובהם הוא מוצא קורת רוח ושמחה?! נו, איך אפשר לומר עליו שהוא טוב וקדוש?!". הנה 'את פתח לו' ותאמר: "הגוף הזה שממנו אתה מדבר - זה היה פעם! היום - ביום הפורים - הוא כבר נמצא עמוק באדמה... הגוף שיש לך היום, הוא גוף חדש שכבר יודע היטב

ולהשתחוות לפני ה' בבית המקדש, או אז מרגישה הנשמה שחזרה לשורשה ומקורה - ז' שפירט זיך אינדערהיים' - היא יוצאת לרגעים מהגלות הנוראה של חשכת הגוף העכור, כל 'האוויר' בבית המקדש מזכיר לה את המצב שלמעלה בעולמות העליונים.

בבית המקדש מתגלה שוב כי הנשמה היא העיקר, הנשמה חוזרת לכבודה הראשון והגוף הופך להיות טפל לגמרי. הוא נרעש ונפחד מהדר גאון ה' כמ"ש (חבקוק ב, ט): "וה' בְּהִיכֵל קָדְשׁוֹ הֵס מִקְפָּיו כָּל הָאָרֶץ" - הגוף חש ומרגיש שגוערים בו לאמר: "גוף גוף, דע לך כי יש כאן נשמה קדושה - א' הייליגע און ליכטיגע נשמה! הנשמה הזאת יש לה תענוגים שונים משלך! תביט סביבך ותראה איזה 'שמחת הנשמה' שוררת כאן בבית המקדש. הרי כאן שוררת שמחה עילאית של 'וגילו ברעדה' - לא כמו השמחה הנמוכה והשפלה שלך שהיא ריקה וחלולה".

ואפילו בזמן הזה שמפני חטאנו גלינו מארצנו ואין לנו בית המקדש, יש לנו עדיין את הבחינה הזאת; בכל יום טוב אנו עולים ומתעלים וטועמים קצת את הטעם הרוחני שאבד לנו, קדושת המועדים מקרבת אותנו לדרגת הנשמה. בכל יום טוב מתגלה שהגוף נמצא כאן בעולם רק כדי להסתיר על אור הנשמה והוא אכן עושה את תפקידו בנאמנות רבה... והעבודה המוטלת עליו היא לצאת נגדו למלחמה גדולה ולהכניעו. - הגם שביום טוב צריך גם לאכול ולשתות כמ"ש הרמב"ם (שביית יום טוב פרק ו) 'והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביי'. הנה אין זה מחמת שאנו רוחשים אהבה וכבוד לגוף ואנו חפצים לענגו ולשמחו, אלא הטעם הוא פשוט, כדי שהגוף יקבל את החלק שלו, וכעת כבר לא יפריע לנשמה לשמוח בשמחת השי"ת. אבל עצם האור של יום טוב אינו אלא אור רוחני ונעלה, אשר הגוף נכנע לפניו ונעשה טפל אצלו והוא העבודה שנקראת בספה"ק 'איתכפאי'.

הנשמה יורדת לתוך הגוף

נרחיב את הענין על פי דרך החסידות - 'מיטן חסיד'שן שפראך'. השי"ת לקח נשמה קדושה שהיא חלק אלוך ממעל, נשמה שמקור חוצבה היא מתחת כסא הכבוד, נשמה שהיא חטיבה של אמת - והורידה לעולם הזה, עולם שפל ומגושם. מה סיבת הדבר? מה התכלית בכל זה?! מן הסתם עליה להשיג כאן איזה 'אמת', שלא היה ביכולתה להשיגה כל זמן שהיתה בעולמות העליונים.

אך צועקת וויי, וויי, וויי!

הנשמה יורדת מלמעלה ונכנסת לשכון בתוך הגוף ותיכף היא מרגישה שירדה בגלות נוראה. הגוף אינו מבין כלל לקדושת הנשמה ולעולם לא יבין מה שהנשמה מבינה. גזירת המיתה המרחפת על הגוף מונעת ממנו להשיג את אור הנשמה. הגוף מוכרח לעבור זיכוך של 'כי עֶפְרָ אֶתָּה וְאֶל עֶפְרָ תָשׁוּב'. רק אחר שישבו אל האדמה אשר ממנה נלקח, ושוב ישבו ויחיה לעת תחיית המתים, הנה אז יתחיל לֵאמֹר באור הנשמה. אבל במציאות שלו כעת, טרם זוכך חומר, אינו ביכולתו להשיג כלום. אדרבה, הוא נמשך אחר כל סוגי התאוות הגשמיות, הוא רק חפץ בעביות ובחומריות. והאדם עומד ניצב במלחמה תמידית עם הגוף "אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי". והנשמה?! הנשמה עומדת נבוכה, היא תוהה ברוב צער וכאב: "למה ירדתי לעולם השפל הזה?! איזה אמת אני יכולה להשיג כאן?! מה היה חסר לי בעודי בין העליונים?!".

במועדים מתגבר אור הנשמה על חשכת הגוף

מזמן לזמן מידי מועד במועד יש לנו ימים טובים שאז מצוים אנו 'לעלות לרגל'; יהודים עולים לירושלים ונכנסים לבית המקדש, שם שוררת יראה עצומה ונוראה מחד, ושמחה נפלאה ועליונה מאידך, כמו שכתוב (תהילים ב יא): "וגילו בְּרַעְדָּה". כאשר האדם עולה ליראות

איזה "שמחה" מופרכת היא השמחה של העולם הזה... הוא כבר השכיל להבין עם איזה מפח נפש נגמרת כל שמחה גשמית! הוא כבר יודע שכל התאוות הם דמיונות שוא והבלי הבלים אשר אין בהם טעם וריח. הוא כבר עמד על האמת הזאת שהכבוד וההצלחה של הסטרא אחרת היא חטיבה אחת של שקר וחנופה! הכל שווא ונתעה - אין בו מאומה.

אין כלל שני צדדים - נשמה וגוף - שכל אחד מהם יש לו את התענוגים שלו. לא! הגוף כבר אינו מוצא שום סיפוק וקורת רוח מתענוגים גשמיים, הוא כבר יודע שכאן בעולם הזה אין כלל תענוגים של אמת, רק לחם עצבים ומרה שחורה. הוא כבר יודע שהתענוג היחיד שיש בעולם הוא: להתענג על ה'! ורק התענוג הזה יכול לענג ולהשביע את הגוף. הוא כבר יודע שה' טוב' היחיד שיש בעולם הוא: "ואני קרבת אלוקים לי טוב" ורק הטוב הזה יכול לספקו ולשמחו".

עבודת ה'אתהפכא'

מידי שנה בשנה בהגיע תור ימי הפורים האלו, מתיישים כל השאלות הכאובות של הנשמה, בפורים נותנים לה הסבר שמניח את דעתה. כי הנה אז מתגלה שהתכלית למה הנשמה ירדה לעולם היא אכן להשיג השגה גדולה מאד: "את הנשמה קדושה, דעי לך, שבאמת את שרויה בתוך גוף קדוש ומאיר. הגוף הזה אשר נדמה לך כסתירה ומחיצה לאור הקדושה - אינו מהווה שום סתירה כלל. אדרבה, גם הוא קדוש כמו הנשמה. הוא גם יכול לפעול בעולם כמון. דעי נא נשמה קדושה ויקרה, את אינך צריכה להתעלם מהגוף, אלא אדרבה עליך להכניס אותו לתוך 'העולם שלך' - זהו עבודת 'אתהפכא'. תני לו לשמוח עם הריכוז של עולם, תשפתי אותו בשמחת הנשמה; שירקוד וישמח על אשר הוא זוכה ללמוד תורת ה', על אשר הוא זוכה לעמוד ולהתפלל לפני ה'. תני לו להרגיש את ה'וגילו ברעדה' כמו שאת מרגישה

ד.

יצא סוד: אין כל מציאות של 'רע'

ולכן עמלק לוחם מלחמת חרמה נגד השכל האלוקי שזועק וצועק: "אין עוד מלבדו!" אין שום דבר בעולם חוץ מהריכוז של עולם! "גם חֶשֶׁךְ לֹא יִחְשְׁדֵךְ מִמֶּךָ, וְלִילָה פִּיּוֹם יָאִיר כְּחֶשֶׁךְ פְּאֹרְהָ", השי"ת נמצא 'למטה מעשרה טפחים' - כמו שהוא נמצא בשמים ממעל. עמלק הצפועוני הזה יחזיק בעשר אצבעותיו את השכל האנושי - אפילו אם זה שכל אנושי של עובד ה' - שאומר שהגוף הינו סתירה לנשמה וצריכים להתעלם ממנו לגמרי ולחיות רק עם הנשמה. אבל העבודה של פורים הוא 'ונהפוך הוא', לבטל את עצמו לשכל האלוקי - שהוא כל כולו היפך השכל האנושי. ובוזו עושים 'מחה תמחה' את זכר עמלק - שהוא המסתיר הגדול על השי"ת.

ועל כן באים חז"ל ואומרים (מגילה ו:): "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע" - יהודי צריך לשתות ולהשתכר עד אשר יאבד את 'השכל האנושי'! הוא יסלק לגמרי את הדעת שלו. ברגע שהשכל שלו כבר לא יבלבל אותו - זיין שכל וועט אים שוין נישט האקן אין קאפ' - עם כל ההגבלות והצמצוצים האנושיים, הנה אז יתגלה השכל האלוקי במלוא תוקפו וגבורתו. הוא כבר יכנע לגמרי לפני השכל האלוקי - 'ער' וועט שוין זיין אינגאנצען איבערגענומען'. (מובן וברור שאין הכוונה שכל בחור ישתה עד לשכרה, אלא שמדברים כאן מהענין הטמון במאמר חז"ל זה).

עד דלא ידע: מיהו ההמן האמיתי

חז"ל מפליגים בגודל החיוב של 'לבסומי' ואומרים: "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". בהגיע יום הפורים ויהודי שותה כוס יין לכבוד מצוות היום, הנה נותן לו הקב"ה דעת עליון. על כל יהודי נשפע 'דעתא דקודשא בריך היא', שעל ידו הוא רואה: "איני יודע כלום! איני יודע איך לפרש את המן. אתמול אכן צעקתי 'ארור המן', אבל היום כבר איני יודע מה לומר, אני כבר לא יודע כלום, שמא היום כבר אמר 'ברוך המן'. כי הלא ההמן אותו קללתי אתמול

את זה - ואז תראי שהוא מוצא הנאה וקורת רוח בכך, ממש כמו שאת נהנית מזה. את תראי שהוא יכול להרגיש את אותם הרגשות הנעלות והקדושות - ממש כמון".

נכנס יין יצא סוד - איך מוחים את עמלק

בכל הספרים איתא שהמשמעות של 'מגילת אסתר' היא, שמגלים את ההסתר, הסוד הנסתר - מתגלה. איזה סוד הוא זה - שמתגלה היום לכולם?! הסוד היא: "כל השנה כולה חשבת שהגוף הוא סתירה עם הנשמה וצריכים לריב עמו לשבר אותו. אתה שנאת אותו ורצית לקבור אותו חי... חשבת שאתה צריך לעשות איתו 'מחה תמחה'. אבל היום יוצא הסוד ומתגלה, לא! הגוף כלל אינו רע. הוא אינו מהווה שום סתירה לנשמה. התכלית אינו לנשלו ולהרחיקו - התכלית היא להכניסו לתוך האור - לתוך העולם הנצחי, הגוף רוצה לאור ולהאיר כמו הנשמה!".

- הוא דמיון. אותו המן הרי אינו קיים כלל. לא דובים ולא יער, אין כזה דבר 'המן' בכלל". כשיהודי ותיק וחסיד - אן אלטער חסיד'ישער איד - יתיישב בפורים לשתות כמה כוסות יין כדת היום, הוא יאמר: "מה אתם חושבים? מי הוא המן הזה?! ווער איז דען דער המן?! - הלא ישנו רק 'הקל הגדול הגבור ו-ה-נ-ו-ר-א'. והנורא הזה, אינו סתם נורא - אלא ממש נורא נוראות! והנורא נוראות הזה יכול להאיר ולהזריח אורו גם בהמן. כל 'אורות נוראות' ישנם גם בהמן. 'אט', הנה זהו ההמן האמיתי!"

השמחה של הגילוי שהכל הוא רק 'אלוקות'

כשיהודי עומד על ההבנה מהי הנקודה של פורים, הוא נהיה כל כך שמח עם השי"ת - ממש אין לשער. ההשגה וההרגש שמתפשט בנפשו ובקרבו ובכל מהותו - שכל המציאות אינה אלא אלוקות - אין עוד מלבדו ממש - היא שמחה גדולה שלא מעלמא הדין. (אשר לכן לא יבטל פורים לעתיד לבוא כי אז הרי יאיר השכל האלוקי בקביעות). זו היא השמחה שהיהודי שמח עם שלימות הגילוי האלוקי בעולם. הוא שמח עם השפע דעת עליון שהוא גבוה ונעלה מטעם ודעת. זו שמחה שמבטלת את כל סוגי החשכות שיש בעולם. האדם מבין באחת למה ירד לעולם הזה ומהי התכלית של כל הנסיונות - הצרות והמכאובים והבלבולים העצומים - בגשמיות וברוחניות שמתרחשים כאן בעולם - שהכל קיים ונמצא רק למען מטרה אחת: 'להתודע ולהגלות' אכן את הגילוי הזה של 'גם חֶשֶׁךְ לֹא יִחְשְׁדֵךְ מִמֶּךָ'.

ובחרת בחיים - איך להרגיש למחרת פורים

אמנם זאת עלינו להדגיש אשר חרף האור הגדול הזה הנה עדיין נשארת הבחירה ביד כל אדם. כמו שרואים אצל כמה בחורים שבפורים

נקודות:

חסיד'ישער בחור נכנס לפורים עם נשמה'דיגע השגה, הוא מדבק עצמו בהשי"ת מתוך קרבת ה' עצומה ונפלאה. הוא רוקד ושמח עם הסוד שנתגלה היום - שכל הנאות העולם שהסטרא אחרא משווק, כל השיטות וההצלחות של הסטרא אחרא וכמו כן כל עצם המציאות של הסטרא אחרא הוא דמיון בעלמא! 'עס הייבט זיך נישט אָן און לאזט זיך נישט אויס'

~

גם אחרי ככלות ימי הפורים האלה - האור הגדול של 'ונהפוך הוא' חוזר ומסתתרת, הוא שוב מוצא את עצמו מתמודד עם ניסיונות קשים שנדמים לו כמו מציאות וישות לעצמם - הנה נשאר בקרבו 'רשימו' דקדושה' מדעת עליון מ'דעתא דקודשא בריך היא', שהקב"ה העניק לו בימי הפורים, והוא 'זוכר' שיש איזה מין אמת...

